

Spesialenhet

Pensum – oppdateres i juni 2011

Fagemne 1: Arkivteori i et teknologisk perspektiv

- 1.1. Allmenne fremstillinger¹
- 1.2. Forskjeller mellom papirbasert og elektronisk arkiv
- 1.3. Proveniens i arkivsystemer²
  - 1.3.1. Multiproveniens³
  - 1.3.2. Organproveniens og systemproveniens
- 1.4. Metadata⁴
  - 1.4.1. Tekniske aspekter
  - 1.4.2. Betydningen av kontekst
- 1.5. Prinsipper for bevaring av elektronisk arkiv⁵
  - 1.5.1. Autentisitet⁶
  - 1.5.2. Bevaring og kassasjon⁷
- 1.6. Strategier for langtidsbevaring
  - 1.6.1. Riksarkivet
  - 1.6.2. IKA-institusjonene

Bearman, David. 1994. *Electronic evidence : strategies for managing records in contemporary organizations*. Pittsburgh, s. 34 - 70.¹

Palm, Jonas. 2006. "The digital Black Hole". Society of Archivists, 14 s.¹ http://www.tape-online.net/docs/Palm_Black_Hole.pdf - lest den 13.07.2010

Lemieux, Victoria L. 2001. "Let the Ghosts Speak: An Empirical Exploration of the 'Nature' of the Record" i *Archivaria* 51/2001, s. 81-111.¹
<http://journals.sfu.ca/archivar/index.php/archivaria/article/view/12795/13995> - lest den 16.06.2010

Duchain, Michel. 1983. "Theoretical principles and practical problems of Respect Des Fonds in archival science" i *Archivaria* 16/1983, s. 64 - 82.²
<http://journals.sfu.ca/archivar/index.php/archivaria/article/view/12648/13813> - lest den 16.06.2010

- Sirevåg, Trond. 2005. "Multiproveniensen i arkivsystemer og andre utviklingstrekk - arkivteoretiske og praktiske implikasjoner" i *Arkivverkets forskningsseminar Riksarkivet 2005*. Oslo : Riksarkivet (Rapporter og retningslinjer/Riksarkivaren nr. 18), s. 7 – 23.³
- Dørum, Anne Mette. 2006. "Elektronisk tredjepartsarkiv sett fra Riksarkivarens ståsted" i *Arkivråd*, nr. 4/2006, s. 18-22.³
- Baca, Murtha red. 2008. *Introduction to Metadata*. Los Angeles : Getty Research Institute, 81 s.⁴ (Velg HTML eller pdf-versjon):
http://www.getty.edu/research/conducting_research/standards/intrometadata/ - lest den 16.06.2010
- Bearman, David. 2006. "Moments of risks : identifying threats to electronic records" i *Archivaria* 62/2006, s. 15-46.⁵
- Duranti, Luciana. 2005. "The long-term preservation of accurate and authentic digital data : the InterPARES Project" i *Data Science Journal*, nr. 4/2005, s. 106-118.⁶
- Menne-Haritz, Angelika. 2000. *Appraisal and disposal of electronic records and the principle of provenance : appraisal for access - not for oblivion [a paper presented at DLM-experts' meeting in Tampere, Finland, November 11-12, 1999]*, 7 s.⁷

Fagemne 2: Regelverk og standarder for elektronisk arkiv

- 2.1. Allmenne fremstillinger⁸
- 2.2. Veiledninger og forskrifter⁹
- 2.3. Personopplysningsloven, Offentlighetsloven og Sikkerhetsloven¹⁰
- 2.4. Noark-standarden¹¹
  - 2.4.1. Fra versjon 4 til versjon 5
  - 2.4.2. Kravspesifikasjoner til programvare
- 2.5. Internasjonale standarder
  - 2.5.1. ISO-standarder¹²
  - 2.5.2. MoReq 2
- 2.6. Utfordringer i elektronisk arkivdanning
  - 2.6.1. Offentlig sektor
  - 2.6.2. Privat sektor

Finstad, Fredrik Bøckman. 2007. "Norsk lovgivning om elektronisk forvaltning" i Dag Wiese Schartum. *Elektronisk forvaltning i Norden : praksis, lovgivning og rettslige utfordringer*. Bergen : Fagbokforlaget, s. 119 – 133.⁸

Schartum, Dag Wiese og Arild Jansen. 2005. *Informasjonssikkerhet : rettslige krav til sikker bruk av IKT*. Bergen : Fagbokforlaget, s. 61-138.⁸

Veileder til eForvaltningsforskriften (inkl. selve forskriften). Fornyings- og administrasjonsdepartementet, 2007, 59s.

http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/dok/Veiledninger_og_brosjyrer/2007/veileder-til-eforvaltningsforskriften.html?id=476581 - lest den 15.02.2010.⁹

FOR 1999-12-01 nr 1566: Forskrift om utfyllende tekniske og arkivfaglige bestemmelser om behandling av offentlige arkiver, kap. VIII-IX.

<http://www.lovdatab.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-19991201-1566.html> - lest den 15.02.2010.⁹

Lindahl, Ina. 2007. "Offentlighetslovgivningen og elektronisk tilgjengeliggjøring av offentlig informasjon" i Dag Wiese Schartum. *Elektronisk forvaltning i Norden : praksis, lovgivning og rettslige utfordringer*. Bergen : Fagbokforlaget, s. 201-207.¹⁰

Schartum, Dag Wiese og Lee A. Bygrave. 2004. *Personvern i informasjonssamfunnet : en innføring i vern av personopplysninger*. Bergen : Fagbokforlaget, s. 17-73, 101-181 og 183-224.¹⁰

Riksarkivet 2010. *Digitalt og autentisk. Planlegging av ny depotløsning for Arkiverkets digitalt skapte arkivmateriale. Prosjektrapport*. Kap. 5.2, s. 49-53.¹⁰

<http://www.arkiverket.no/arkiverket/content/download/3564/43826/version/1/file/Elmag+-rapport.pdf> – lest den 16.06.2010

Riksarkivaren. 2009. *Noark 5 – Standard for elektronisk arkiv*. Oslo : Riksarkivet, 249 s.

http://www.arkiverket.no/arkiverket/content/download/3127/41440/version/1/file/noark_5_20.pdf - lest den 15.03.2010.¹¹

OAIS – (ISO 14721), 30 s¹²

(OAIS:) NASA/Science Office of Standards and Technology (NOST), Consultative Committee for Space Data Systems: Open archival information system – Reference system - OAIS, CCSDS 650.0-B-1, (ca. 148 s.)

<http://public.ccsds.org/publications/archive/650x0b1.pdf> - lest den 16.06.2010.

Fagemne 3: IKT-basert arkivdanning

3.1. Allmenne fremstillinger¹⁴

3.2. Journal/arkiv-systemer¹⁵

- 3.3. Fagsystemer¹⁶
  - 3.3.1. Rekrutteringsportaler¹⁷
  - 3.3.2. Læringsplattformer¹⁸
- 3.4. Digital langtidslagring¹⁹
  - 3.4.1. Ulike medier

Shepherd, Elizabeth and Geoffrey Yeo. 2003. *Managing records : a handbook of principles and practice*. London : Facet Publishing, s. 30 - 100.¹⁴

Bennæs, Svein Olaf og Astrid Øksenvåg. 2007. "Integrasjon og sømløs kommunikasjon i et arkivperspektiv" i *Arkivråd*, nr. 1/2007, s. 10-16.¹⁴

Boudrez, Filip. 2007. "Digital signatures and electronic records" i *Archival Science* 2007, vol. 7, no. 2/2007, s. 179-193.¹⁴

International Council on Archives. 1997. *Guide for managing electronic records from an archival perspective*, Paris ICA, s. 13-46.¹⁴
http://www.ica.org/sites/default/files/ICA%20Study%208%20guide_eng_0.pdf – lest den 16.06.2010

International Council on Archives. Committee on Current Records in an Electronic Environment. 2005. *Electronic Records : A Workbook for Archivists*, Paris : ICA (*ICA Study 16*), 80 s.¹⁴
http://www.ica.org/sites/default/files/Study16ENG_5_2.pdf - lest den 16.06.2010

Haugen, Jon Atle. 2008. "Avleveringsformatet i Noark 5" i *Arkivråd* 4/2008, s. 10-16¹⁵

Dørum, Anne Mette og Synnøve Hellevik. 2007. "Hva er et fagsystem og hvordan skal det behandles?" i *Arkivråd*, nr. 1/2007, s. 4-9.¹⁶

Ormøy, Brit. 2007. "Fagsystemer og arkivbestemmelser – erfaringer fra Brønnøysund-registrene" i *Arkivråd*, nr. 1/2007, s. 18-21.¹⁶

Olafsen, Birgitte. 2006. "Rekrutteringsportaler – hvordan ivaretas krav til arkivdanning?" i *Arkivråd*, nr. 4/2006, s. 10-12.¹⁷

Dørum, Anne Mette. 2007. "Læringsplattformer – hva er det og hvilke arkivfaglige utfordringer har vi?" i *Arkivråd*, nr. 1/2007, s. 26-27.¹⁸

Helle, Jan Tore. 2007. *Minnehåndtering : metode for digital langtidslagring i kommunal sektor*. ABM-utvikling, 52 s.¹⁹
<http://www.abm-utvikling.no/publisert/abm-skrift/abm-skrift-43-minnehandtering> - lest den 16.06.2010

Riksarkivet 2010. *Digitalt og autentisk. Planlegging av ny depotløsning for Arkivverkets digitalt skapte arkivmateriale. Prosjektrapport*. Kap. 1.3 (s. 5-7), 2 (s. 8-20) og 4.2 (s. 30-38).¹⁹
<http://www.arkivverket.no/arkivverket/content/download/3564/43826/version/2/file/Elmag+-rapport.pdf> – lest den 06.12.2010

4. Oppsummering og utviklingsperspektiver

4.1. Opprettholdelse av arkivfaglig kompetanse

Litteratur som forutsettes kjent:

Lowverket fra grunnenhetens pensum.

Fonnes, Ivar. 2009. *Arkivhåndboken for offentlig forvaltning*. Oslo : Kommuneforlaget. (Rapporter og retningslinjer/Riksarkivaren nr.32), 448 s.

Shepherd, Elizabeth og Geoffrey Yeo. 2003. *Managing records : a handbook of principles and practice*. London : Facet Publishing, 318 s.

St meld nr 17 (2006-2007) : Eit informasjonssamfunn for alle. Oslo 2006.

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/dok/regpubl/stmeld/20062007/Stmeld-nr-17-2006-2007-.html?id=441497> - lest 15.02.2010.